Green Team Routekaart

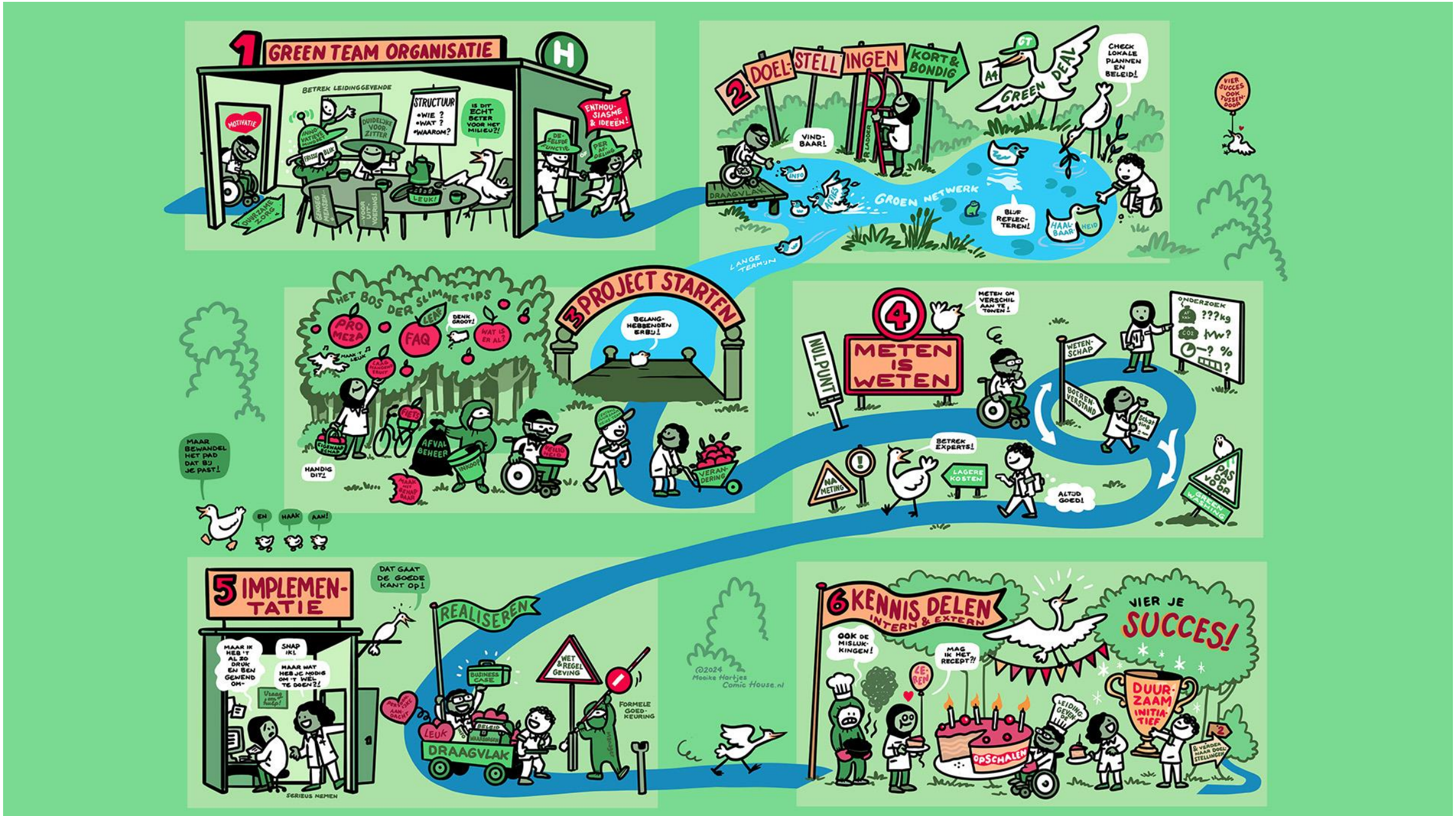

INHOUDSOPGAVE

1. Green Team organisatie
2. Doelstellingen
3. Project starten
4. Meten = weten
5. Implementatie
6. Kennis delen
7. Inspiratie & informatie
8. Colofon

Deze button linksonder op elke pagina brengt je terug naar de inhoudsopgave.

WAAROM DEZE ROUTEKAART?

Met de zorg voor de patiënt van vandaag, creëren wij de patiënt van morgen. Veel producten, diensten en infrastructuur die wij gebruiken vervuilen namelijk sterk de lucht, het water en de bodem. Een vervuilde leefomgeving kan mensen ziek maken, zowel in huidige generaties als in toekomstige generaties.

Tijd voor duurzame verandering! Veel organisaties hebben de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 getekend en uitvoeringsplannen opgesteld. Hiermee werken wij als sector toe naar een afvalloze wereld met een sterke, veerkrachtige natuur en een gezond klimaat. De toekomst lonkt!

Green Teams spelen een sleutelrol in het bereiken van die duurzamere, leefbare wereld. De leden van deze teams zien vaak dagelijks waar het beter kan én moet. Tegelijkertijd kan het starten van een Green Team en het werken aan een verduurzamingsproject aanvoelen als een taaie puzzel. Waar begin je en hoe word je succesvol?

Er zijn veel initiatieven die Green Teams houvast geven, maar deze zijn versnipperd over verschillende websites, video's, boeken, trainingen en natuurlijk de hoofden van duizenden gedreven professionals in de zorg. Deze routekaart integreert die bestaande wijsheid in één handzaam en – hopelijk leuk – document! Veel leesplezier en vooral veel succes!

VOOR WIE IS DEZE ROUTEKAART?

Voor zorgverleners, Green Teams, onderzoekers, studenten en leidinggevenden die hun zorginstelling willen verduurzamen en op zoek zijn naar handvatten om hun project, campagne of uitdaging succesvol te maken. Daarnaast voor duurzaamheids-coördinatoren en Green Team managers die ondersteuning bieden aan Green Teams.

Voor iedereen met een groen hart: van beginnend tot gevorderd veranderaar!

HOE GEBRUIK JE DEZE ROUTEKAART?

Deze routekaart bestaat uit zes stappen die een Green Team langs alle mogelijke projectfasen loodst: van het vormen van een Green Team tot het uiteindelijk succesvol uitvoeren en opschalen van een project.

De routekaart geeft een overzicht van opties die er per stap zijn. Zo weet je zeker dat je niets belangrijks mist en niet het wiel opnieuw hoeft uit te vinden.

Je kunt starten en stoppen bij de stappen die jouw Green Team of jouw project op dat moment nodig heeft.

Kom je er niet uit? Vraag dan om hulp aan je collega Green Teams of je lokale duurzaamheidsteam.

1
GREEN TEAM ORGANISATIE
H
MOTIVATIE
DUURZAME ZORG
BETREK LEIDINGGEVENDE
INNO-VATIEVE MINDSET
FRISSE BLIK
DUIDELIJKE VOOR-ZITTER
STRUCTUUR
•WIE ?
•WAT ?
•WAAROM?
IS DIT ECHT BETER VOOR HET MILIEU?!
GENOEG MENSEN...
...VOOR UIT-VOERING!
LEUK!
ENTHOU-SIASME & IDEEËN!
DE-ZELFDE FUNCTIE
OF
PER AF-DELING
©2024
Maaike Hartjes
Comic House.nl

1. GREEN TEAM ORGANISATIE

Start bij jouw verhaal. Wat is jouw motivatie?

Vraag jezelf: Wat raakt mij in de huidige manier van werken? Waarom vind ik het belangrijk om duurzamer te gaan werken?

Zoek gelijkgestemden

Deel jouw verhaal vanuit je hart wanneer je in gesprek gaat met collega's en luister ook goed naar wat hen bezighoudt. Waar zouden jullie gezamenlijk aan willen werken? Diversiteit en inclusiviteit is hét geheime ingrediënt voor de mooiste successen. Jong of ervaren, doener of denker, een collega die weet hoe de hazen lopen of iemand met een frisse blik vanuit een andere organisatie. Verpleegkundige, arts, onderwijzer, assistent, onderzoeker, leidinggevende of laborant. Maar onthoud: je hoeft niet iedereen te spreken of te overtuigen: met z'n tweeën ben je al een Green Team (al is het handiger om met 4-6 te zijn)!

1. GREEN TEAM ORGANISATIE

Betrek je leidinggevende

Eerder = beter. Leidinggevenden zijn graag op de hoogte van wat er speelt én kunnen je kans op succes vergroten. Bespreek daarom met elkaar waar jullie als Green Team graag aan willen werken en wat jullie daarvoor nodig hebben. Denk aan: steun aan jullie als team, momenten om updates te delen (teamvergaderingen) en tijd vrijgemaakt krijgen om aan projecten te werken.

Maak samenwerkingsafspraken

Maak afspraken over de (doorwisselende) rol- en taakverdeling in jullie Green Team. Wie vindt het leuk om jullie overleggen te leiden of als aanspreekpunt te dienen voor de rest van de organisatie? Wanneer spreken jullie elkaar en wanneer doen jullie dingen samen? Noteer acties en beslissingen en bewaar documenten op een makkelijk toegankelijke plek (bijv. gezamenlijke digitale folder). Ieder teamlid blijft daardoor goed op de hoogte – ook als het een keer niet lukt om aan te sluiten bij een overleg. Onthoud dat jullie de gemaakte afspraken altijd kunnen veranderen.

Groei als team!

Leer elkaar beter kennen op een borrel of volg een (Green Team) workshop (in- of extern)

2. DOEL-STELLINGEN
KORT & BONDIG
VIND-BAAR!
R LADDER
DRAAGVLAK
INFO
ACTIES
GROEN NETWERK
LANGE TERMIJN
BLIJF REFLEC-TEREN!
HAAL-BAAR-HEID
GT
A4
GREEN DEAL
CHECK LOKALE PLANNEN EN BELEID!
©2024 Maaike Hartjes Comic House.nl

2. DOELSTELLINGEN

Wat wil je bereiken op jouw afdeling/locatie?

Benieuwd wat anderen doen? Kijk hier verder: Tips, inspiratie & Informatie!

- Sluit aan bij een van de 5 thema's van de Green Deal Duurzame Zorg en het integraal uitvoeringsplan.

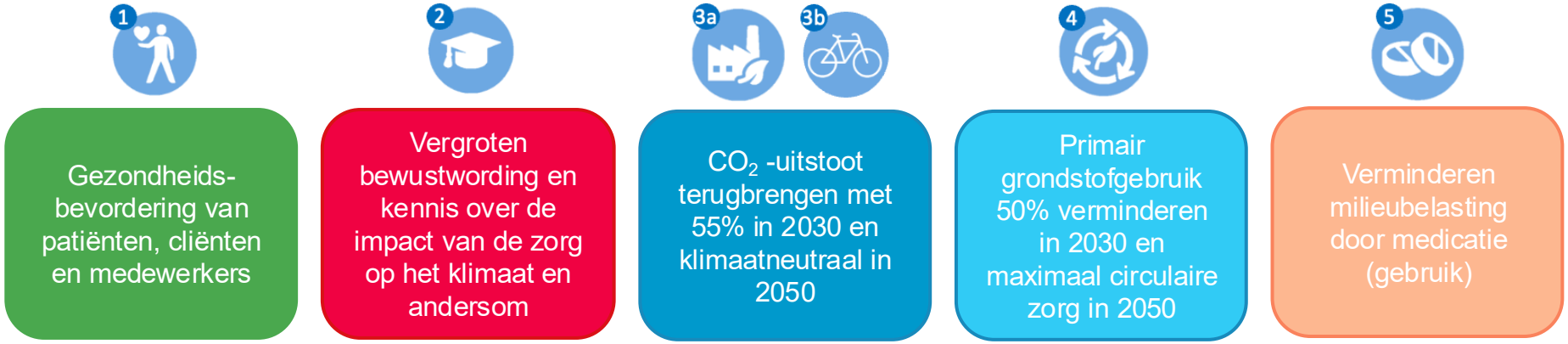

- Sluit aan bij het uitvoeringsplan van jouw sector of brancheverenigingen.
- Sluit aan bij duurzaamheidsdoelstellingen, protocollen en beleid van je eigen organisatie.

GEBRUIK WOORDEN DIE URGENTIE UITDRUKKEN

2. DOELSTELLINGEN

Baseer je doelstelling op 'de' R-ladder

De R-ladder rechts laat zien dat er verschillende niveaus zijn van circulariteit. Een doelstelling gerelateerd aan een trede hoger op de ladder is meer circulair. Meer circulair betekent minder verbruik van grondstoffen en een kleinere milieu-impact. Er zijn verschillende R-ladders in de literatuur, variërend van 3-10 treden, maar het principe blijft hetzelfde.

Enkele voorbeelden

R1 Refuse	Heb je het product/handeling echt nodig? Of kan je zonder? Bijvoorbeeld scrubborstels afschaffen op de OK.
R4 Reuse	Kun je producten (instrumenten) hergebruiken? Bijvoorbeeld stalen instrumenten reinigen en desinfecteren.
R5 Repair	Kan je een product repareren in plaats van nieuw aan te schaffen? Bijvoorbeeld botte scharen laten slijpen.
R6 Refurbish	Kan je verouderd materiaal opknappen? Bijvoorbeeld herstofferen van meubilair.
R9 Recycle	Materialen verwerken tot grondstoffen met dezelfde of mindere kwaliteit dan de oorspronkelijke grondstof. Bijvoorbeeld het hergebruiken van verpakkingsmateriaal.

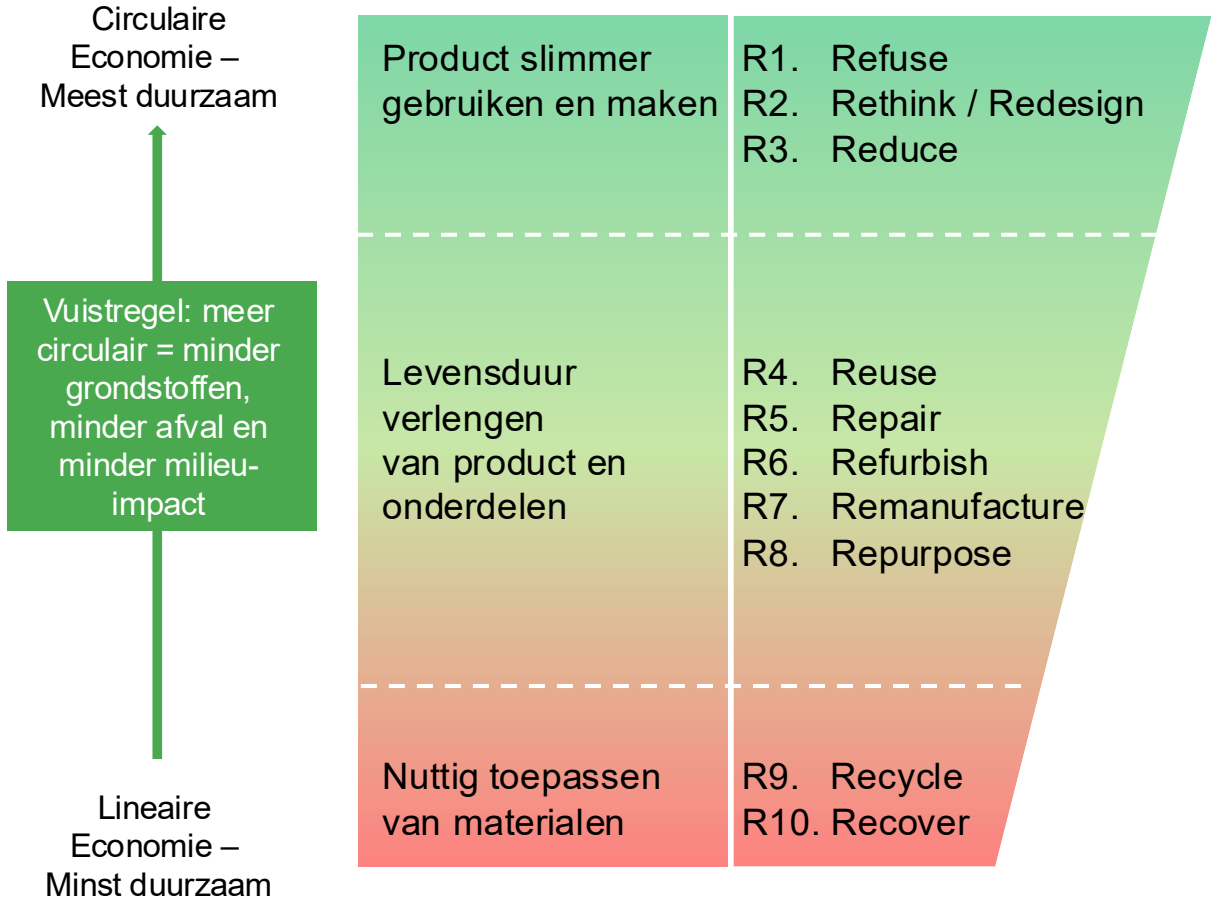

Cramer, 2015

2. DOELSTELLINGEN

Wat zijn factoren voor succes?

- Stel doelen op, zowel op de lange als op de korte termijn. Kies doelen die je Green Team, collega's en management enthousiast maken en draagvlak hebben. Maak gebruik van 'haakjes' als het kan. Kijk binnen je team of organisatie welke andere doelen er zijn en beschrijf of je eigen project hier ook aan bijdraagt.
- Vertaal je doel naar een actie om verschil te maken: bijvoorbeeld afvalvermindering op je afdeling, overstappen naar herbruikbare instrumenten, minder verspilling, vaker op de fiets naar je werk. Waar sta je nu, waar wil je naartoe en hoe realiseer je dit? Maak je doel visueel.
- Weet waar je invloed zit. Wat kan *jij* of wat kan *jouw Green Team* doen?

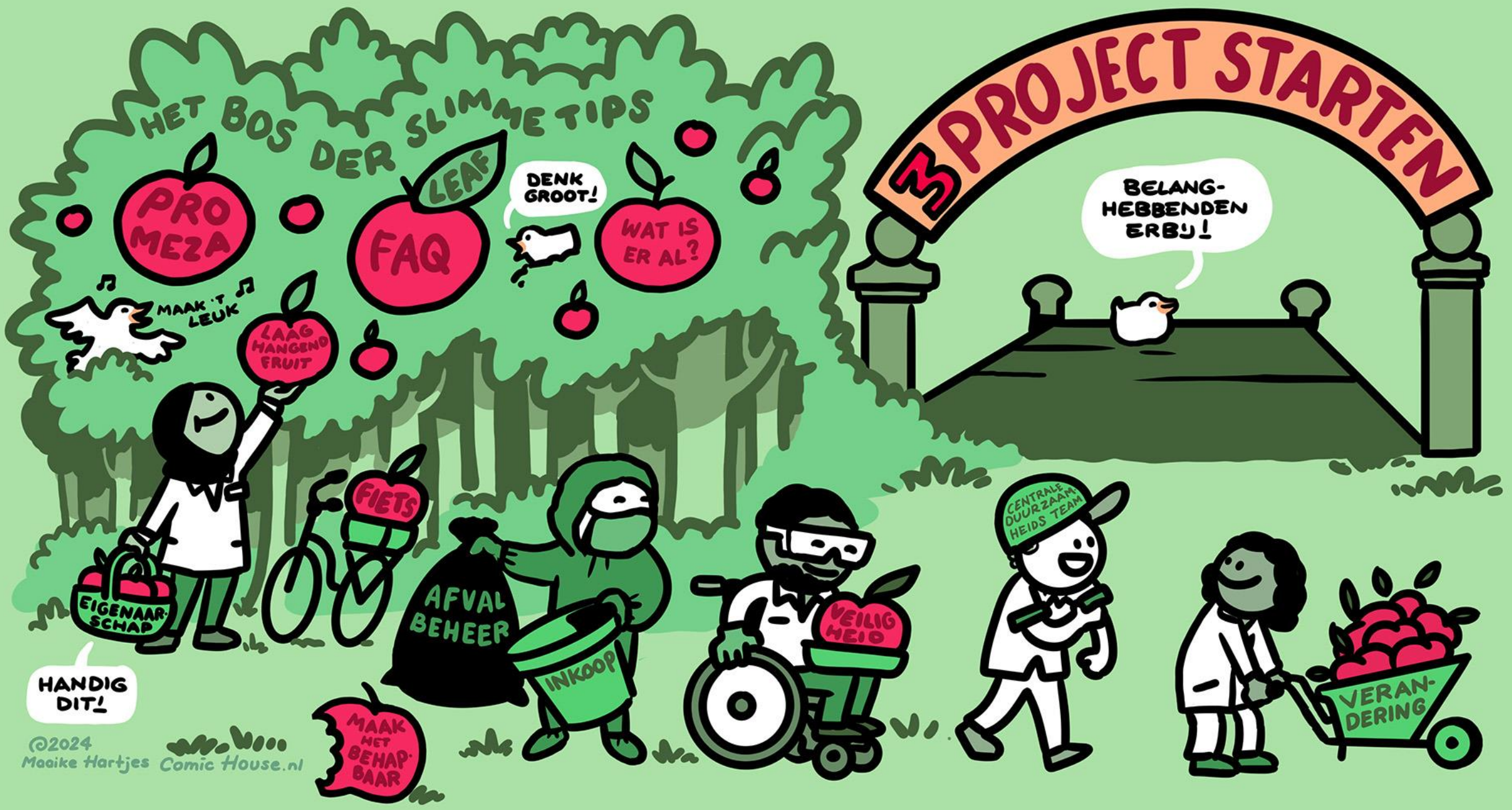
HET BOS DER SLIMME TIPS
PRO MEZA
LEAF
FAQ
DENK GROOT!
WAT IS ER AL?
MAAK 'T LEUK
LAAG HANGEND FRUIT
3 PROJECT STARTEN
BELANG-HEBBENDEN ERBIJ!
FIETS
EIGENAAR-SCHAP
HANDIG DIT!
AFVAL BEHEER
INKOOP
MAAK HET BEHAP-BAAR
VEILIG HEID
CENTRALE DUURZAAM-HEIDS TEAM
VERAN-DERING
©2024 Maaike Hartjes
Comic House.nl

3. PROJECT STARTEN

Wie werken samen aan verduurzaming?

- Met je Green Team kom je al snel in aanraking met diverse belanghebbenden.
- Bedenk *wie* je nodig hebt, *wanneer* en *waarom*, wees je bewust van hun belangen.
- Betrek bij de start van een Green Team en voor grotere projecten altijd je leidinggevende.

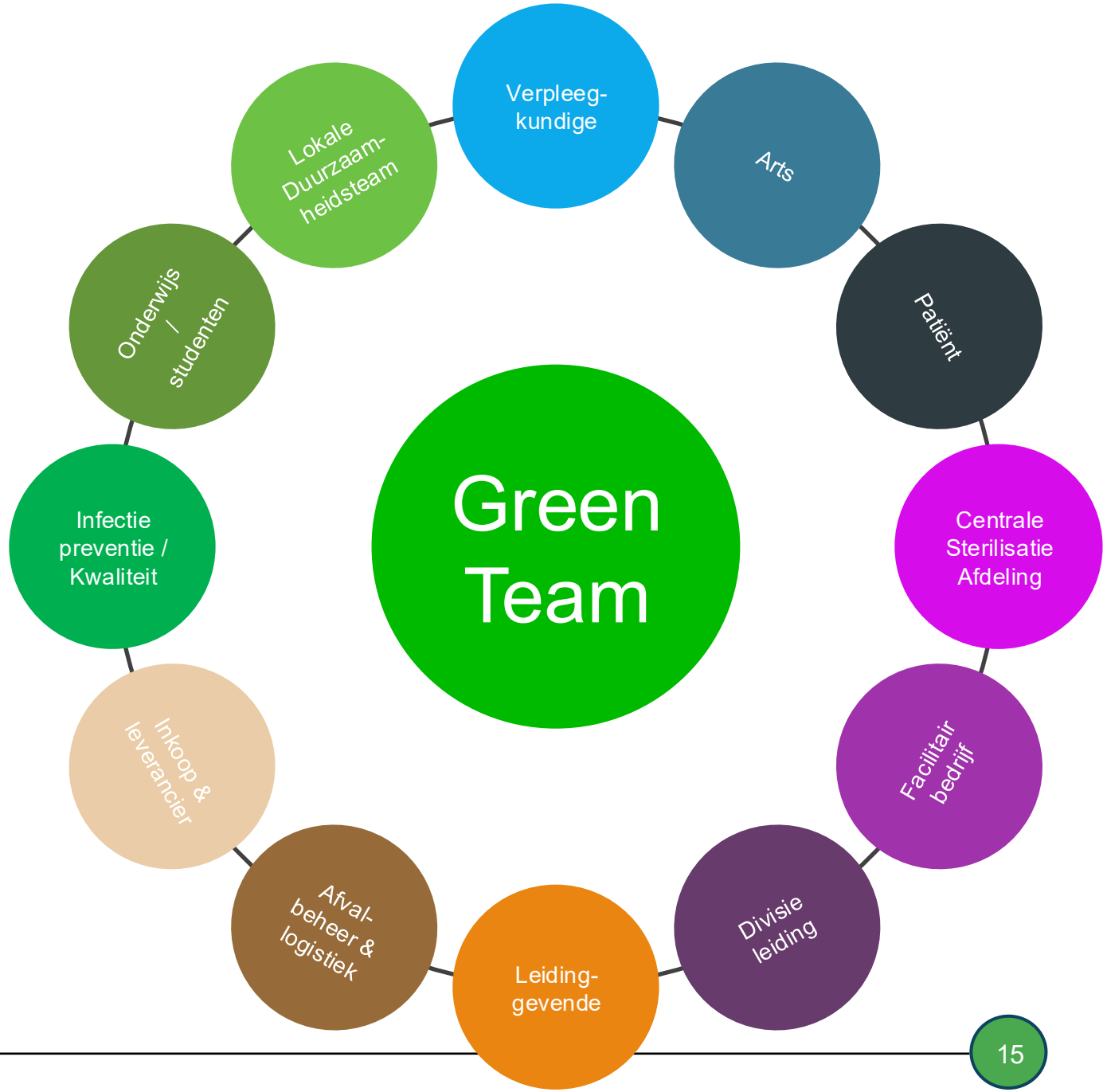

3. PROJECT STARTEN

Zorg met de doelstelling(en) die je hebt voor de juiste prioritering

Laaghangend fruit onder #1 of #2, zorgt ook voor zichtbaarheid en motivatie, en versnellen zodoende toekomstige projecten

Kijk vast naar de tips en succesfactoren en voorzie de mogelijke projecten van een gewenst haalbaar (en indien mogelijk meetbaar) einddoel en geschatte duur. Plaats je verschillende projecten in één van de 4 kwadranten van haalbaarheid en impact:

1. Projecten met een hoge impact én een hoge haalbaarheid. Hier kun je altijd het best direct mee beginnen, bijvoorbeeld het stoppen van gebruik van een bepaald product of een apparaat helemaal uitzetten.
2. Projecten met een wat lagere impact maar met een hoge haalbaarheid zijn ideaal voor startende Green Teams. Bijvoorbeeld: wat vertellen over duurzaamheid op een teambijeenkomst of een poster ophangen met informatie over duurzaamheid (zoals: lichten & computers uit).
3. Gevorderde projecten. Deze hebben een hoge impact, maar een wat lagere haalbaarheid doordat ze soms complexer zijn. Denk hier aan projecten waar je (meerdere) andere afdelingen nodig hebt en grote structurele veranderingen wil doorvoeren op bijvoorbeeld medicatie-gebruik, apparaten, vervoer of materialen.
4. Je werkt natuurlijk nooit in kwadrant 4: deze projecten zijn (zeer) complex en hebben een lage impact.

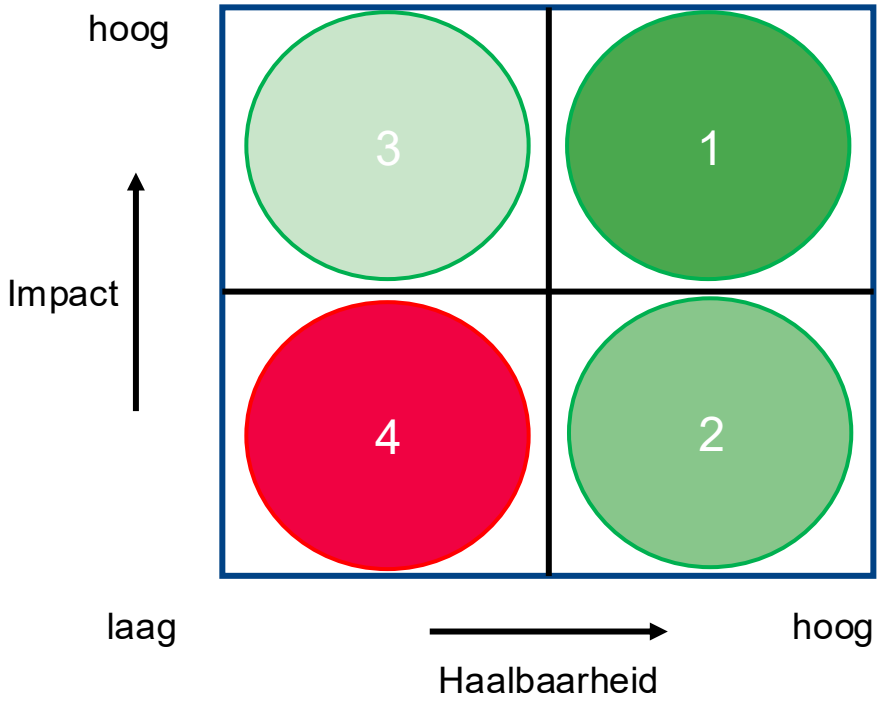

ONBEWUST DUURZAAM

3. PROJECT STARTEN

Algemene aanpak, een set van tools en handige hulpmiddelen

FIETS aanpak dient als ruggengraat voor verduurzamingsprojecten. De aanpak bevat een slidedeck met uitleg over *hoe* je de juiste informatie verzamelt én een makkelijke besluitvormingshulp om te presenteren aan leidinggevenden. Daarnaast zit bij de aanpak een makkelijke terugverdientijd **rekenmachine**.

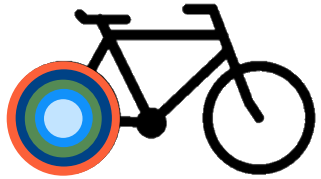

PROMEZA staat voor “PROtocol voor MateriaalanalysE van ZorgActiviteiten. Hiermee kan je laagdrempelig onderzoek doen naar de verschillende materialen die worden gebruikt in zorgactiviteiten. Doel van dit onderzoek is om in kaart brengen waar verduurzamingspotentieel zit.

PROMEZA tool

Voor Labs: maak gebruik van de informatiebronnen in het **LEAF** lab-certificerings-programma (inclusief vragenlijsten en rekenmachines) en/of de scorekaart van de Freezer Challenge.

3. PROJECT STARTEN

Valkuilen

De Green Team beweging is groot en groeit. De volgende valkuilen komen vanuit hun ervaringen. Neem ze ter harte! Dingen die Green Teams deden, die *niet goed* werken:

- De benodigde tijd voor een project onderschatten.
- Projecten die betuttelend overkomen of waarbij je een 'schuldige' partij aanwijst.
- De projectdoelen presenteren als een verplichting.
- Je project als een verrassing laten komen bij het management; als je hen tijdig betrekt zullen ze je eerder ondersteunen.

3. PROJECT STARTEN

Succesfactoren

De Green Team beweging is groot en groeit. De volgende succesfactoren komen vanuit hun ervaringen. Doe je voordeel ermee!

Randvoorwaarden per project

- Zorg dat projecten in lijn zijn en blijven met beleid en protocollen.
- Denk aan randwaarden voor toekomstige opschaling (juridisch, politiek, financieel) en zorg voor draagvlak.
- Kijk wat een project concreet oplevert of bespaart (niet alleen financieel).
- Kijk of sponsoring/subsidie mogelijk is.

Projectorganisatie

- Zet de intrinsieke motivatie van GreenTeam leden in, dus kies voor projecten passend bij hun interesses.
- Zorg voor een vast aanspreekpunt per project.
- Zorg voor een planning met subdoelen en tussentijdse evaluatiemomenten van je project(en).
- Formuleer zo concreet mogelijk je acties met daarbij deadlines. Door projectmatig te werken zorg je dat jouw doel prioriteit behoudt en de acties behapbaar blijven.

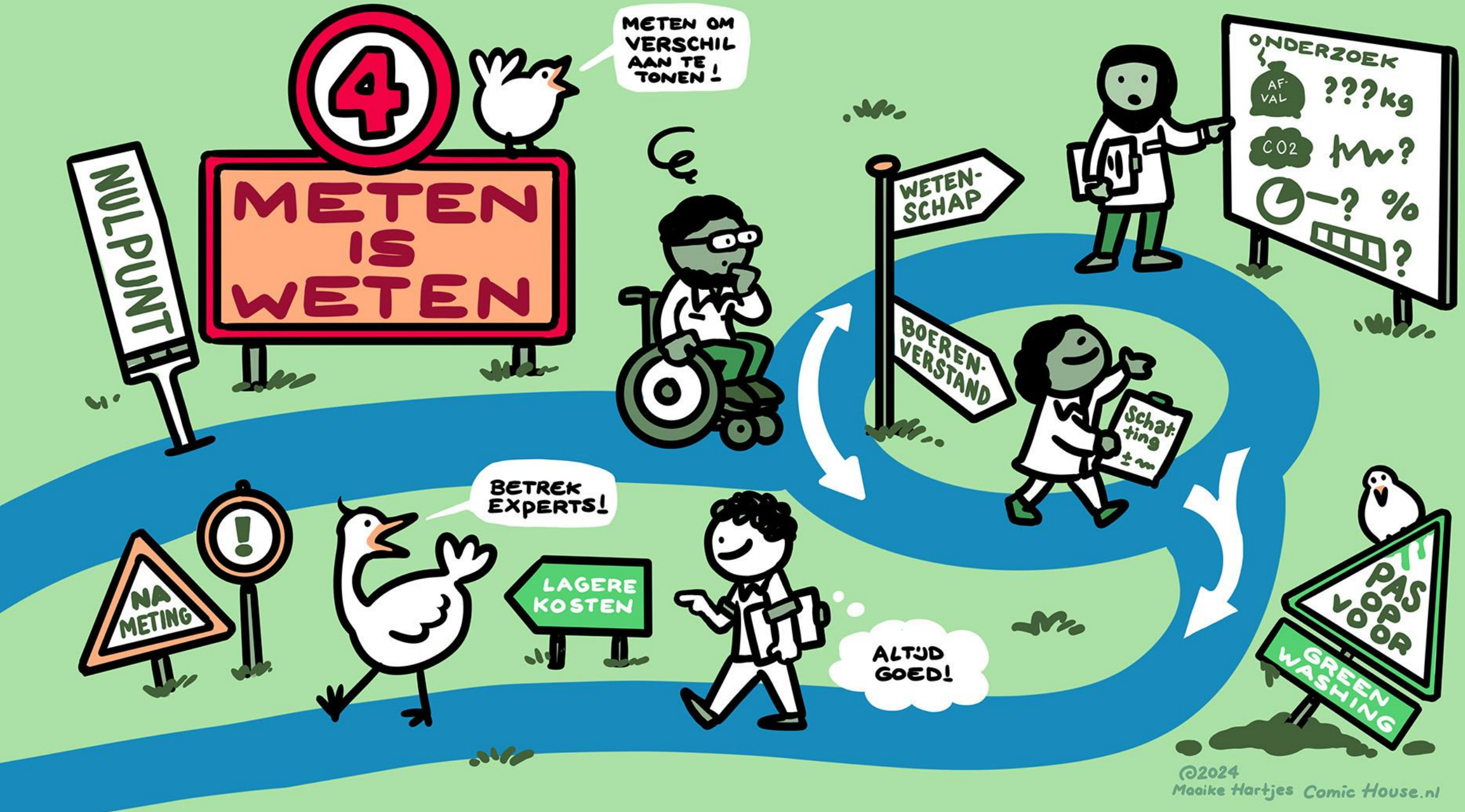
4
METEN IS WETEN
METEN OM VERSCHIL AAN TE TONEN!
NULPUNT
ONDERZOEK
AF-VAL
???kg
CO2
?
%
WETEN-SCHAP
BOEREN-VERSTAND
Schat-ting ± m
NA METING
BETREK EXPERTS!
LAGERE KOSTEN
ALTIJD GOED!
PAS OP VOOR GREEN WASHING
©2024 Maaike Hartjes Comic House.nl

4. METEN = WETEN

Wat is er al bekend?

- Soms is er al meer bekend over de mogelijke impact van een verduurzamingsproject. Bijvoorbeeld in (wetenschappelijke) literatuur of informatie van andere zorginstellingen. Controleer de aannames achter dit onderzoek en welke overeenkomsten en verschillen er zijn met jouw project.
- Om de milieu impact te bepalen worden vaak levenscyclusanalyse (LCA) studies of afval audits gebruikt. LCA studies zijn complex en tijdrovend, en daarom lastig om zelf zomaar uit te voeren. Neem contact op met je lokale duurzaamheidsteam en wetenschappers binnen of buiten jouw organisatie, voor interpretatie van LCA studies en hulp met de uitvoering.
- Wil je energieverbruik gaan meten? Kijk of het centrale duurzaamheidsteam energiemeters beschikbaar heeft en/of het energieverbruik van bepaalde apparaten lokaal al zijn gemeten.
- Kijk ook op de inspiratie & informatie pagina voor andere beschikbare informatie voor jouw project.

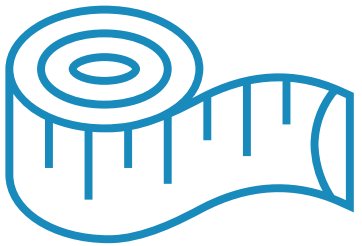

O JA, DIT KUNNEN WE ALLEMAAL RECYCLEN!
U REDT DE WERELD...
ZOOO STOER!
©2024 Maaike Hartjes COMIC HOUSE
MAAK AFVALVERWERKING SEXY!

4. METEN = WETEN

Zelf informatie in kaart brengen

Meten hoeft zeker niet altijd in CO_2-emissie of equivalenten*!

Soms is er nog helemaal geen informatie beschikbaar. Wat kan je dan doen?

- Begin met een nulmeting (waar sta je nu) en volg op met een nameting (de gewenste situatie, of resultaat na een pilot). Deze metingen helpen ook om voor je management inzichtelijk te maken waar de winst zit.
- Wat kan je meten? Bijvoorbeeld: vermindering van aantal producten in gebruik, hoeveelheid kilogram (afval), € (kosten), volume (gassen of lucht), joule (energieverbruik), CO_2-emissie*, liter (vloeistof), % tevredenheid of bewustwording (vragen-lijst), aantal kilometers op de fiets/met OV etc.
- Uitkomstmaten die van belang zijn voor besluitvorming van jouw project zijn de milieu impact, veiligheid, eventuele impact op de gebruiker en patiënt, en kosten (zie ook FIETS, PROMEZA & LEAF).

- CO_2 staat voor koolstofdioxide en is een broeikasgas. Dit gas kom van nature voor in onze atmosfeer. Wanneer CO_2 door toedoen van de mens in de atmosfeer terecht komt, spreken we van CO_2-uitstoot of CO_2-emissie.
- Er zijn verschillende broeikasgassen: lachgas (N_2O, distikstofoxide), methaan (CH_4) en de fluorhoudende gassen (F-gassen). Om de invloed van de verschillende broeikasgassen te kunnen optellen, worden de uitstootcijfers omgerekend naar CO_2-equivalenten. De omrekening is gebaseerd op het Global Warming Potential (GWP) – dat is de mate waarin een gas bijdraagt aan het broeikaseffect.

4. METEN = WETEN

Voorbeeld

- Je wilt met je Green Team onnodig handschoenverbruik verminderen door middel van een bewustzijnscampagne (denk hierbij aan het betrekken van verschillende belang-hebbenden, zoals infectiepreventie en de gebruikers). Om te bepalen of de campagne succesvol is geweest, wil je weten of het verbruik van handschoenen daadwerkelijk is afgenomen.
- Dit doe je door inkoop- en uitgifte cijfers te vergelijken voor jouw afdeling van voor de campagne (nulmeting) en na de campagne (nameting). Als het verbruik is verminderd kan je eventueel ook de kostenbesparing uitrekenen. Denk er aan te controleren of er incidenten hebben plaatsgevonden.
- Wil je nog een stap verder gaan om te weten hoeveel CO_2 je hebt bespaard? Zoek dan in de literatuur informatie over de CO_2-uitstoot van een handschoen (of vraag hulp hierbij) en gebruik deze informatie om te berekenen hoeveel CO_2 je hebt bespaard.

4. METEN = WETEN

Tips

- Durf te twijfelen en laat je niet weerhouden als er geen gegevens zijn.
- Denk aan de lange termijn en wees bewust van greenwashing wanneer er informatie via een producent of leverancier wordt verstrekt.
- Blijf bij je eigen kunnen/bekwaamheid en vraag hulp indien die niet toereikend is!
- Wanneer je niet kunt meten: gebruik je 'boerenverstand'.

Wat is "greenwashing"?
Je duurzamer voordoen dan je bent.

Door bewust informatie weg te laten, misleidende beloftes te doen, overdrijven of liegen over je groene acties. Bijvoorbeeld een product aanprijzen dat uit duurzame materialen bestaat, maar niet delen dat de productie ervan vervuilend is.

Greenwashing kan ook voortkomen uit goede bedoelingen, die onvoldoende onderbouwd zijn of onduidelijke informatie geven. Bijvoorbeeld een kartonnen doos met papier voor behandeltafels waarop staat "100% gerecycled papier". Het is dan niet duidelijk of deze claim betrekking heeft op de verpakking of de inhoud.

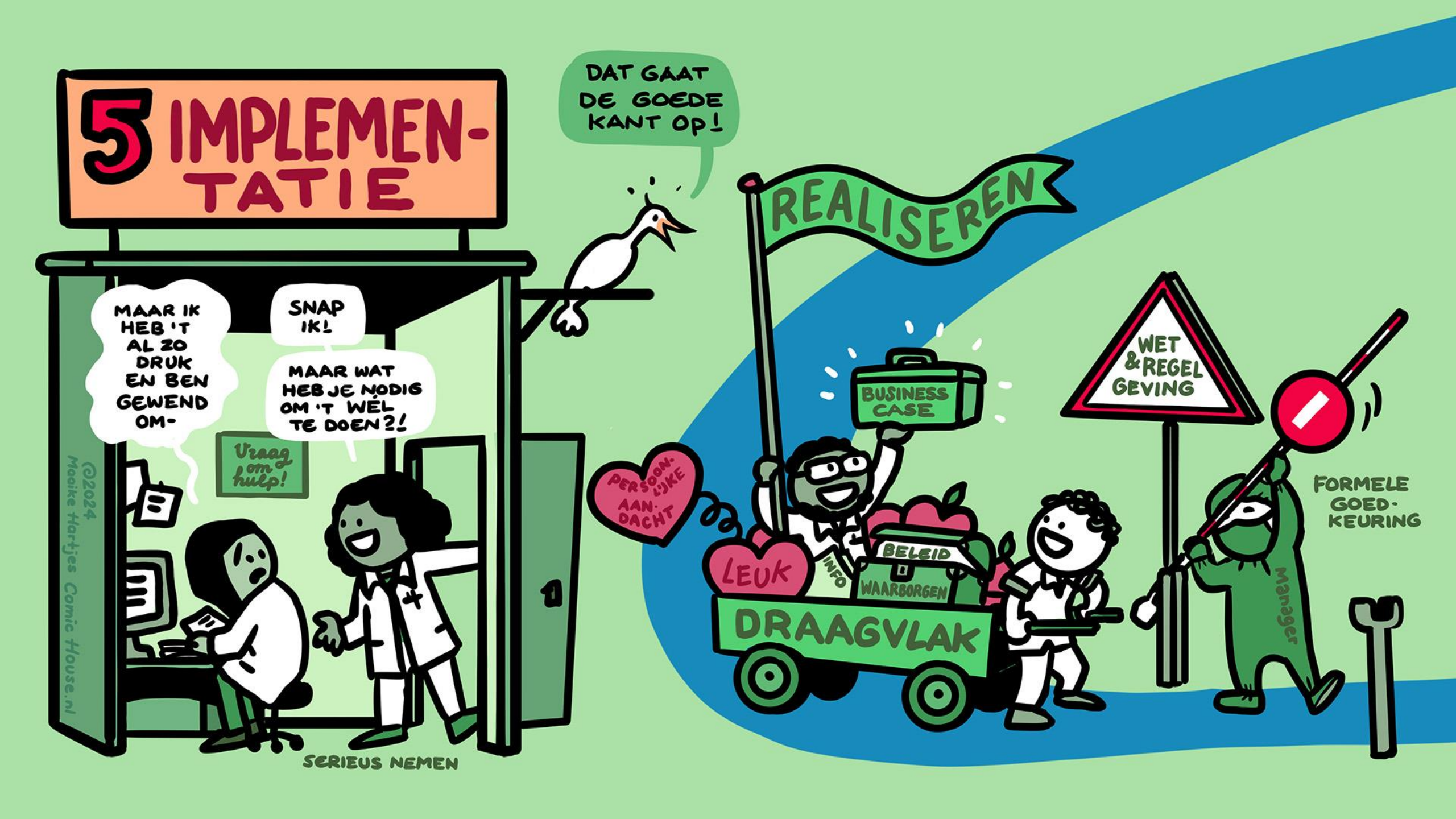
5 IMPLEMEN-TATIE
DAT GAAT DE GOEDE KANT OP!
MAAR IK HEB 'T AL ZO DRUK EN BEN GEWEND OM-
SNAP IK!
MAAR WAT HEB JE NODIG OM 'T WÉL TE DOEN?!
Vraag om hulp!
©2024 Maaike Hartjes Comic House.nl
SERIEUS NEMEN
REALISEREN
BUSINESS CASE
PERSOON-LIJKE AAN-DACHT
LEUK
INFO
BELEID WAARBORGEN
DRAAGVLAK
WET & REGEL GEVING
FORMELE GOED-KEURING
Manager

5. IMPLEMENTATIE

Wanneer je alle benodigde informatie hebt verzameld voor jouw duurzame initiatief: hoe ga je dan verder, hoe implementeer je?

- Bied je resultaten aan bij je divisieleiding of management voor formele goedkeuring, bijvoorbeeld wanneer het voorstel is om nieuwe/andere apparatuur aan te schaffen of zorgprocessen en protocollen aan te passen.
- Na goedkeuring volgt vaak het ‘gangbare’ proces van verandering in een organisatie (via de bedrijfsvoering en/of medisch-inhoudelijk). Het Green Team voert dan niet alle veranderingen zelf door (bijvoorbeeld bij een overgang van wegwerp naar wasbare OK-mutsen).
- Als het *niet* lukt om meteen goedkeuring te krijgen, geef dan niet op en bespreek wat er nodig is om die wél te krijgen. Soms vergen veranderingen tijd. Betrek je lokale duurzaamheidsteam als je vastloopt.

COMMUNICATIE
ÉÉN BROODJE...
EH...
KROKET!
Broodjes
Gewone kroket 4,-
Vlees-kroket 5,-
SOJA OF OESTER-ZWAM?
©2024 Maaike Hartjes COMIC HOUSE

ZE NEMEN ME M'N PLAKJE WORST NIET AF!
NIET VEGAN
VEGAN
©2024 Maaike Hartjes COMIC HOUSE

5. IMPLEMENTATIE

Implementatieplan en borging

Maak een implementatieplan

- Wat is er nodig (en wanneer), bijvoorbeeld veranderen van (zorg)processen, veranderen van contracten en/of leverancier en plaatsen van nieuwe orders, aanpassen van logistieke processen.
- Leg de verandering uit: wat ga je anders/niet meer doen.
- Maak van de implementatie een speciaal moment: met een ludieke actie (duurzame snack, goede koffie), en een interview/artikel op je intranet voor de aankondiging.

Borging in de organisatie

Zorg dat de nieuwe manier van werken is vastgelegd in besluiten, beleid en protocollen, zodat de verandering niet alleen afhangt van de tijd en beschikbaarheid van je Green Team.

6 KENNIS DELEN
INTERN & EXTERN
OOK DE MISLUK-KINGEN!
MAG IK HET RECEPT?!
LE-REN
OPSCHALEN
LEIDING-GEVEN-DE
VIER JE
SUCCES!
DUUR-ZAAM INITIA-TIEF
2
& VERDER NAAR DOEL-STELLINGEN
©2024
Maaike Hartjes Comic House.nl

6. KENNIS DELEN

Vier je succes

- Je Green Team project is afgerond: vergeet niet een moment te pakken om jullie mijlpaal te vieren. Geef een compliment, organiseer een borrel, regel een duurzaam cadeau, reik een prijs (of LEAF-award) uit met een ceremonie.
- Deel jullie succes met iedereen die je kent (inclusief management) en wees vooral niet te bescheiden.

Evalueer en leer

Rond goed af en evalueer met jullie Green Team en directe betrokkenen wat er goed ging tijdens het project en wat er anders had gekund. Stel vragen als:

- Klopte de volgorde waarin we dingen hebben gedaan en wie we hebben betrokken?
- Waardoor gingen sommige zaken sneller en andere dingen langzamer?
- Hoe werkten onze samenwerkingsafspraken (rolverdeling, taakverdeling, communicatie)?

IK WORD ZO MOE VAN DAT KLIMAAT-GEZEUR!
GEZEUR?!
100 KG AFVAL MINDER!
©2024 Maaike Hartjes COMIC HOUSE
VIER JE SUCCESSEN!

6. KENNIS DELEN

Deel je kennis:
samen maak je het verschil!

Deel jouw Green Team ervaring met anderen

- Deel na afronding en evaluatie van een project *wat* jullie hebben bereikt én *hoe* jullie daar zijn gekomen
  - **Intern:** communiceer op intranet en in je lokale (groene) community, zet een item in de nieuwsbrief, maak een poster en/of filmpje.
  - **Extern:** post op social media (betrek hierbij je eigen communicatieafdeling), plaats je project op het initiatievenplatform van de GZA, informeer landelijke groene netwerken en relevante verenigingen (zie ook pagina met inspiratie & informatie).
- Andere Green Teams, afdelingen en zorginstellingen kunnen gebruikmaken van jullie kennis en kunde in hun eigen projecten. Zo vergroten jullie je impact en wordt de zorg sneller duurzamer.
- Deel ook jullie briljante mislukkingen, anderen hoeven zich dan niet aan dezelfde steen te stoten!
- Denk na over ***opschaling:*** kan het initiatief verder worden uitgebreid naar jouw divisie, jouw organisatie of een vergelijkbare afdeling extern? Door je kennis te delen help je je eigen en andere organisaties verder. Zorg dat het centrale duurzaamheidsteam op de hoogte is van jullie afgeronde project en indien mogelijk helpt met verder uitrollen.

OP NAAR HET VOLGENDE PROJECT!

Gefeliciteerd, jullie hebben een heel verduurzamingstraject doorlopen en de zorg weer een stukje groener gemaakt!

Tijd voor de volgende stap! Check voor de zekerheid eerst de team-temperatuur: Hoe staat het met jullie Green Team? Is iedereen nog enthousiast om mee te doen? Zijn er nieuwe collega's die willen aanhaken?

Voor jullie volgende initiatief:

- Zijn de ideeën op je lijstje nog steeds relevant?
- Zijn er nieuwe doelstellingen, (jaar)plannen of ontwikkelingen waar jullie graag iets mee willen doen?

TIPS DIE IN ELKE STAP VAN PAS KOMEN

Verbinden met mensen op relatie en inhoud

Verduurzamen doe je samen. Het is leuker én je komt vooral ook verder. Projecten hebben verschillende mensen nodig die verschillende dingen bieden: enthousiasme, doen-mentaliteit, ervaringsdeskundigheid, inhoudelijke expertise, beslissings-bevoegdheid, budgetverantwoordelijkheid. Bouw aan sterke relaties door elkaar vragen te stellen en goed te luisteren; deel daarnaast jouw motivatie en acties om te verduurzamen. Goed voorbeeld doet immers goed volgen én mensen zeggen eerder "ja" als ze zijn geraakt – niet per se door cijfers, maar door jouw verhaal. Gebruik gesprekken bij de koffie, lunches en vaste overlegmomenten om met elkaar in gesprek te komen en te blijven. Blijven verbinden is extra belangrijk wanneer er verschillende perspectieven zijn over duurzaamheid, kosten of veiligheid. Haal ook de banden aan met de buitenwereld voor kennis, inspiratie en steun.

Lange adem en op adem komen

Duurzame initiatieven gaan vaak in tegen ingesleten, automatisch gedrag en keuzes die al jaren niet meer worden bevraagd. Verduurzamen vraagt daardoor om nieuwe dingen doen én oude dingen niét meer doen. Dat kan tot weerstand leiden bij een ander en misschien moedeloosheid bij jezelf. Wees geduldig, blijf doorzetten en geef vooral niet op. Maar realiseer je ook dat je niet alles en iedereen in een oogwenk kunt veranderen. Vier daarom al je successen, hoe groot of klein ook. Soms is het gewoon niet het juiste moment. Zet dan je ideeën even in de ijskast en haal ze er weer uit als de tijd er rijp voor is (bijvoorbeeld bij een aanbesteding). Onthoud: Geluk is ook belangrijk!

INSPIRATIE & INFORMATIE

Tijdens de diverse stappen van de routekaart, kan meer achtergrondinformatie van pas komen. Deze informatie is ook ter inspiratie gebruikt in de totstandkoming van de routekaart. Hieronder vind je verschillende tips:

- **Green Deal Thema's**
  1. Gezondheidsbevordering. Preventieve gezondheidszorg, voeding, stoppen met roken.
  2. Kennis & bewustwording. Vergroten van de bewustwording en kennis over de impact van de zorg op het klimaat en milieu.
  3. CO_2 reductie. Verminderen van emissies door energie, gebouwen en vervoer (Meer gebruik van de (elektrische) fiets, OV, carpool).
  4. Circulariteit. Tegengaan van verspilling. Bewust en spaarzaam omgaan met grondstoffen en materialen.
  5. Medicijnen. Tegengaan van de milieubelasting door medicatiegebruik en inspiratiegids 'verspil geen pil'.

- **Kennisplatforms**
  Bijvoorbeeld MilieuPlatform Zorg, de Groene Zorg Alliantie.

- **Landelijke verenigingen**
  Kijk altijd of jouw afdeling een landelijke vereniging of Green Team heeft. Zo is er bijvoorbeeld het Landelijk Netwerk de Groene OK, de Groene IC en de Groene Huisarts, maar ook vele andere! Of zie bijvoorbeeld deze handleiding van de Jonge Specialist.

- **Wetenschap en richtlijnen**
  Kijk naar duurzaamheid op de richtlijnendatabase, duurzame pagina's van wetenschappelijke verenigingen (zie bijvoorbeeld de handreiking van Green Team Infectiepreventie), of HealthcareLCA (database van zorg-gerelateerde levenscyclusanalyses).

- **Overig**
  E-learnings, Green Team workshops & inspiratievideo's van Green Care Academy.

INSPIRATIE & INFORMATIE

- Naast online bronnen kun je ook denken aan **(e)boeken en podcasts**: bijvoorbeeld de Klimaatdokter en de GZA.
- **Interne kennis**
  - Kijk naar al bestaande kennis en ervaring in huis, zoals lokale veel gestelde vragen op jouw intranet.
  - Vraag intern een format voor een afgerond project op zodat je vast weet wat er uiteindelijk nodig is voor je project.
- **Wissel kennis uit**
  - Kijk of het mogelijk is langs te gaan bij of kennis uit te wisselen met een ander Green Team of zorginstelling.
  - Gebruik sociale media voor inspiratie. Veel zorgorganisaties en professionals delen hun successen via LinkedIn.
- **Leer van anderen**
  Stel je vraag in je groene netwerk, intern of extern: #durftevragen.
- **Laboratorium**
  Werk je op een lab, kijk eens naar het LEAF-programma en check of jouw organisatie hiermee werkt. Hier vind je een concrete afvinklijst met doelen.

NIKS DOEN KAN OOK!
NEE DANK U!
IK GA LIEVER MINDER VERVUILEND DOOD!
©2024 COMIC HOUSE Maaike Hartjes

NIKS DOEN IS OOK GOED!
IK WIL LIEVER GEEN OPERATIE...
YES!
©2024 Maaike Hartjes COMIC HOUSE

COLOFON

Wij willen graag onze dank uitspreken aan iedereen die heeft bijgedragen aan het tot stand komen van deze routekaart. Dankzij deze gezamenlijke inspanningen hebben beginnende en bestaande Green Teams nu een handleiding om hun verduurzamings-project, campagne of uitdaging handen en voeten te geven.

Deze routekaart is mede mogelijk gemaakt door een subsidie van het ministerie van VWS; de NFU-werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de academische ziekenhuizen: Cédric Koolschijn (UMC Utrecht), Lonneke Michiels (Amsterdam UMC), Thijs Elzer & Kim van Nieuwenhuizen (LUMC), Caroline Poot (Erasmus MC), Krista Bosgra (UMCG), Cindy Noben (Maastricht UMC+) & Harriette Laurijsen (Radboudumc); de Green Team leden die deelnamen aan de co-creatie sessie; de Groene Zorg Alliantie, en ©Maaike Hartjes / Comic House.